

DIREKTORATET FOR STRÅLEVERN OG ATOMSIKKERHET

Postboks 329 Skøyen

0213 OSLO

Deres referanse:
24/00390-1 / 2.3.2

Vår referanse:
2021/4590 95

Saksbehandler:
Åsmund Bråtekas

Dato:
07.06.2024

Høring av søknad fra Norsk nukleær dekommisjonering om konsesjon for atomanlegg i Halden, referanse 24/00390

Innledning

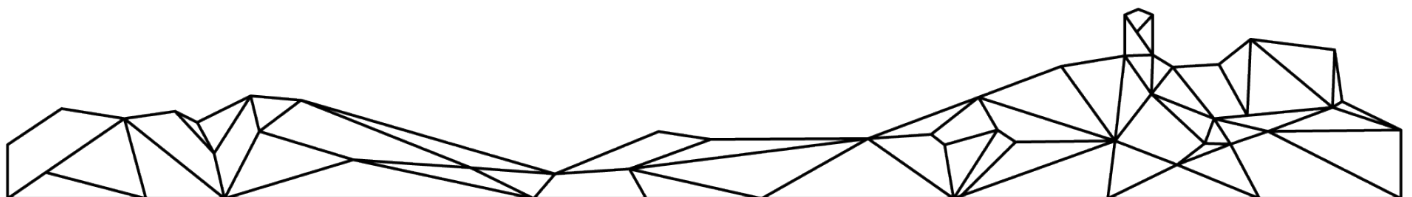
Halden kommune viser til høringsbrev datert 7. mars 2024, saksdokumentene og informasjonsmøte 21. mai, og gir her følgende

Høringsuttalelse

Halden kommunes roller

Halden kommune har vært vertskapskommune for Haldenreaktoren, IFE (f.hv. IFA) siden 1950-tallet og for NND siden 2018.

Kommunens rolle som vertskap er i endring og vertskapsrollen har høy prioritet. Halden kommune har ikke ansvar for virksomheten, men IFE har vært en sentral hjørnestensbedrift i Halden, hvor mange av kommunens innbyggere har hatt sitt arbeid. Reaktordriften har også stimulert lokalt næringsliv, og det har vokst fram et stort forsknings- og kunnskapsmiljø, samt industri rundt IFE. Mer enn 50 år med reaktordrift har ført til høy grad av tillit og sosial aksept for nukleære aktiviteter, selv med reaktoren lokalisert i byens sentrum.

Postadresse

Halden kommune
Postboks 150, 1751 Halden

Besøksadresse

Storgt. 8, 1771 Halden

Halden.kommune.no

Facebook.com/halden.kommune.no

Postmottak@halden.kommune.no

Bank

5315.05.15218

Org.nr.

959 159 092

Halden kommune har flere roller som er viktige å ivareta. Kommunen går inn og ut av roller, og forskjellige institusjonelle rammer, det gjør seg gjeldende blant annet når det gjelder drift av reaktoren, dekommisjonering, synergier av dekommisjonering, innbyggermedvirkning, og den politiske ombudsrollen.

Oppsummert kan man si at rollene innebærer å være vertskap for reaktoren og en partner for de relevante myndigheter. Videre innebærer det å være tilrettelegger for organisasjoner og næringsliv som har sitt virke i konteksten. Halden kommune er både myndighet, næringskommune, pådriver for politiske beslutninger og en garantist for at innbyggernes interesser blir ivaretatt.

Tillit og legitimitet

Tillit og sosial oppslutning er nøkkelord for sikker drift av atomanlegg. Eierskapet av reaktoren, dekommisjonering, behandling av radioaktivt avfall og eventuelt lagring/deponering av radioaktivt avfall forutsetter at tillitsnivået til eksisterende og nye aktører opprettholdes. Tillit er avhengig av at prosessen gjennomføres i samsvar med legitimitetsskapende strategier. Dialog og kommunikasjon med oss som vertskommune er viktig.

Det har vært flere eksempler gjennom årenes løp at driften av reaktoren har kommet under kritikk både fra NGOer, media og tilsynsmyndigheten. Det er naturlig, og det er viktig at kritikkverdige forhold adresseres. Det er ofte et element ved kritikk at myndigheten er sent ute, og at kritikkverdige forhold kunne vært kartlagt ved at myndigheten hadde ført hyppigere tilsyn og revisjoner.

Halden kommune ber om at myndigheten, Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA), fører et **kontinuerlig tilsyn som innpasses i prosessene**, og at kommunen til enhver tid er involvert på en god måte.

Proessen

Konsesjonsbehandlingen representerer framdrift og overdragelsen er nødvendig for at dekommisjonering kan starte. Dette er i sin tur en forutsetning for at radioaktivt avfall som er lagret i Halden i dag, kan sikres, behandles og transporteres på en forsvarlig måte. Sett fra kommunens ståsted bør krav til framdrift prioriteres, også innenfor det nukleære. Framdrift er forbundet med sikkerhet, som alltid vil være kommunens høyeste krav.

Halden kommune har tillit til dokumentasjonen som er fremlagt og metodikken som er presentert fra prosjektledelsen (Heidar Hüttmann).

Halden kommune har sett de fem overordnede spørsmål som er lagt til grunn: krav til dokumentasjon, kvalitetssikring av ordninger og avtaler mellom partene, og de kvalitetskrav som stilles til NND.

Kommunen har interesse for det komplekse systemet som er vist med hensyn til ledelse og organisasjon, regulatoriske forutsetninger, internasjonal beste praksis, de generelle konsesjonsvilkårene, samt prosessveiledning.

Kommunen har en generell oppfatning av at tiltak for å heve kompetansenivået må styrkes, både innen akademia og yrkesfagene. NNDs oppdrag skal forvaltes over mange tiår, og det er behov for å strukturere og prioritere kompetansebygging på en mer målrettet måte.

I denne sammenhengen er det også viktig at kompetanseoverføring i denne høringssaken skjer planmessig, altså i virksomhetsoverdragelsen fra IFE til NND. Det er viktig at de ansattes interesser ivaretas i henhold til avtaleverket. Dette er en nøkkelfaktor når virksomheter slås sammen. Det vil sette krav til NNDs ledelse å ivareta dette på en god måte, og det bør føres tilsyn relatert til dette. Halden kommune kan påpeke dette da det er kommunens innbyggere som er under omstilling, og fordi det har betydning for gjennomføringsevnen i tråd med de tre søyler for sikkerheten som er presentert.

Avslutning

Halden kommune har tillit til IFE, NND og DSA. Prosessen er troverdig beskrevet og den gjennomføres av landets beste kompetanse i alle roller, understøttet av internasjonal ekspertise og reguleringer.

Halden kommune ber om fortsatt involvering, slik at vi kan bidra til medvirkningsprosesser i sivilsamfunnet, og for å kunne iverksette premisser og mål som kommunestyret har vedtatt.

Med hilsen

Dokumentet er elektronisk godkjent og signert av

Roar Vevelstad
Kommunedirektør

Åsmund Bråtekas
prosjektleder dekommisjonering

